

TYÖMARKKINA- TUTKIMUS 2018

Nuutti Pursiainen

Yhteiskunta-alan
korkeakoulutetut ry

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

Puhelin 010 231 0350

www.yhteiskunta-ala.fi

Taitto: Aki Reinimäki

Helsinki 2019

ISSN 1459-2088

TYÖMARKKINATUTKIMUS 2018

Nuutti Pursiainen

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

SISÄLLYS

ESIPUHE	5
1 YLEISTÄ	6
1.1 Vastausaktiivisuus ja työtilanne	6
1.2 Työvoiman ikärakenne	6
1.3 Tutkinnot ja pääaineet	7
1.4 Jäsenistön maantieteellinen jakautuminen	7
2 SIJOITTUMINEN TYÖMARKKINOILLE	8
2.1 Toimiasemaluokittelu	8
2.2 Sijoittuminen työnantajasektoreittain	9
2.3 Ensimmäinen työpaikka	9
3 MÄÄRÄAIKAISUUS	10
3.1 Ikäryhmittäin ja sukupuolittain	10
3.2 Toimiaseman ja työnantajasektorin mukaan	10
4 TYÖAIKA	11
4.1 Viikkotyöaika asettunut alle 40 tuntiin	11
4.2 Työmäärän kokeminen	11
4.3 Ylitöiden korvaaminen	12
5 PALKKAUS	12
5.1 Taustatiedot	12
5.2 Luontoisedut, ylityöt ja tulospalkkiot	13
5.3 Palkkatunnusluvussa laskua	14
5.4 Sukupuoli	14
5.5 Iän vaikutus palkkaan ja verotus	15
5.6 Toimiasema	16
5.7 Valtio	16
5.8 Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	16
5.9 Kunnat	17
5.10 Yritykset	17
5.11 Järjestöt	17
6 VASTAVALMISTUNEET	18
LIITTEET	20

ESIPUHE

Tämä on järjestyksessään kahdeskymmenesensimmäinen raportti työmarkkinoistamme. Liitto on tehnyt työmarkkinakyselyitä vuodesta 1994 lähtien, aluksi joka toinen vuosi ja vuodesta 2002 lähtien vuosittain.

Työmarkkinatutkimuksista saatava tieto on liiton toiminnan kannalta keskeistä. Vuosittaisen kyselyn tuloksia käytetään liiton edunvalvonnan linjausten muodostamiseen sekä palkkaneuvontapalvelumme pohjana.

Pidemmän aikavälin tarkastelussa voidaan havaita erilaisia muutossuuntia ja vaihtelevia trendejä.

Kiitos jälleen kaikille kyselyyn vastanneille!

Aikatalossa toukokussa 2019

Nuutti Pursiainen

1 YLEISTÄ

1.1 Vastausaktiivisuus ja työtilanne

Kutsu kyselyyn lähetettiin marraskuussa 2018 kaikille liiton 9 144 työmarkkinoilla olevalle jäsenelle. Kutsu lähetettiin jäsenen sähköpostiosoitteeseen ja jos sellaista ei ollut, niin kirjeitse. Itse kysely toteutettiin www-kyselylomakkeen avulla. Käyttökelpoisia vastauksia palautui 2242 kappaletta ja vastausaktiivisuudeksi muodostui 25 % (2017: 21 %, 2016: 21 %, 2015: 25 %, 2014: 26 %, 2013: 24 %, 2012: 32 %, 2011: 38 %, 2010: 45 %). Vastausaktiivisuus siis parani selvästi muutaman heikomman vuoden jälkeen. Iän ja sukupuolen perusteella otos kuvaa liiton jäsenistöä.

Vastanneista työvoimaan luokiteltiin kuuluvaksi 2 147 henkilöä, eli 95 % vastanneista. Työvoiman ulkopuolelle on rajattu päätoimiset opiskelijat, eläkeläiset, kokoaikaisilla perhevapailla sekä pitkäaikaisella sairauslomalla olevat. Vuoden 2017 tutkimuksessa työvoimaan kuului 97 % vastanneista. **Taulukossa 1** työvoima on jaoteltu työtilanteen mukaan ja **kuviossa 1** palvelussuhteen ja sukupuolen mukaan.

Vastaajista noin 87 % työskenteli vastaushetkellä kokopäiväisesti ja noin 4 % osa-aikaisesti. Työttömänä vas-

	Määrä	Osuus työvoimasta, %
Kokopäivätyö	1840	85,8 (85,3 / 85,7)
Osa-aikatyö	76	3,5 (3,1 / 3,0)
Osa-aikaeläke	2	0,1 (0,2 / 0,6)
Pienten lasten vanhempien lyhennetty työviikko	31	1,4 (1,5 / 1,3)
Vuorotteluvapaa	2	0,1 (0,1 / 0,2)
Opintovapaa tai apuraha	43	2,0 (2,0 / 1,9)
Perhevapaa	49	2,0 (2,0 / 1,9)
Työtön	91	4,2 (4,9 / 5,8)
Muu	13	0,6 (0,6 / 0,4)
Yhteensä	2147	100

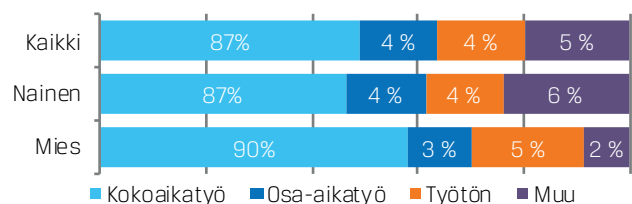
Taulukko 1. Työvoiman työtilanne lokakuussa 2018, % (vuoden 2017 / 2016 vastaavat osuudet).

taajista oli noin 4 %. Jäsenistön työmarkkinatilanne on kehittynyt edelleen parempaan suuntaan vuoden 2015 pohjatasosta 8 %. Työttömyyden viimeisten kahden vuoden aikana kokeneita oli vastaajista 19 % (2017: 18 %, 2016: 18 %, 2015: 23 %, 2014: 20 %, 2013: 18 %). Ero miesten ja naisten välillä kokopäivätyössä käynnin osuuden suhteen pysyi ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Miehistä kokopäiväisessä työsuhteessa oli nyt 90 % ja naisista 87 %. Ero naisten ja miesten työttömyysasteissa on kuroutunut lähes umpeen. Aiemmin eroa oli vuosittain useampi prosenttiaste.

Naisten osuus työvoimaan kuuluvista vastaajista on noussut entisestään ja on nyt noin 71 %. Muutos kuvastaa jäsenkunnan yleistä muutosta.

1.2 Työvoiman ikärakenne

Työvoiman keski-ikä pysyi ennallaan ollen 42 vuotta. Naiset dominoivat nuorempia ikäryhmiä suvereenisti ja miesten osuus nousee vanhempiin ikäryhmiin edettäessä. Miesten osuus ei ollut kuitenkaan suurempi enää missään ikäryhmässä. Naisten keski-ikä oli 41 vuotta ja miesten 44 vuotta. Molempien sukupuolten keski-ikä pysyi samana edelliseen kyselyyn verrattuna.

Kuvio 1. Työvoima sukupuolen ja palvelussuhteen mukaan, %.

Ikäryhmä	Miehet, %	Naiset, %	Kaikki, %	Naisten osuus, %
Alle 30	7 (7 / 5)	11 (12 / 10)	10 (10 / 8)	79 (81 / 81)
30–39	31 (32 / 32)	37 (36 / 37)	35 (35 / 36)	74 (72 / 73)
40–49	30 (29 / 31)	29 (30 / 31)	30 (30 / 31)	70 (70 / 69)
50–59	27 (26 / 24)	19 (18 / 19)	21 (21 / 20)	64 (61 / 65)
60 ja yli	5 (6 / 8)	4 (4 / 3)	4 (4 / 5)	61 (59 / 49)
Yht.	100	100	100	71 (69/69)
Lkm	613	1505	2130	

Taulukko 2. Työvoiman ikäjakauma sukupuolittain ja naisten osuus ikäryhmittäin, % (vuosien 2017 / 2016 vast. osuudet).

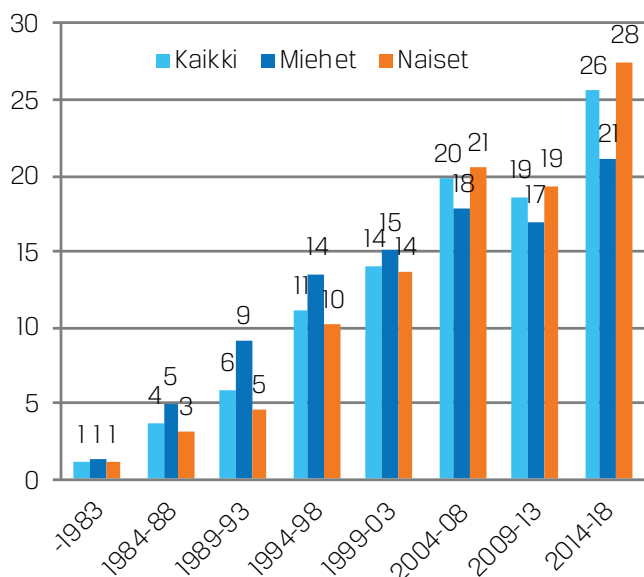
Liiton työvoimaan kuuluvasta jäsenistöstä 45 % on alle 40-vuotiaita. Naisvaltaisain ryhmä on alle 30-vuotiaiden ikäluokka, josta 79 % on naisia. Ikäluokittaisessa tarkastelussa ei ole suuria muutoksia havaittavissa.

1.3 Tutkinnot ja pääaineet

Valtiotieteiden kandidaatin, maisterin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon oli suorittanut 42% vastaajista. Ryhmän osuus laski 3 prosenttiyksikköä. Yhteiskuntatieteiden kandidaatin, maisterin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinto oli puolestaan 32 %:lla vastaajista. Vastaajista 14 %:lla oli puolestaan hallintotieteiden kandidaatin, maisterin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Muita tutkintoja – yleisimmät tutkinnot FM, KM, TTM – oli 10 prosentilla vastaajista. Tohtorin tutkinnon oli suorittanut noin 5 % vastaajista. Kaiken kaikkiaan yleisin tutkinto oli edelleen VTM, joka oli 37 prosentilla vastaajista.

Kuviosta 2 näkyy työvoiman jakautuminen perustutkinnon suorittamisvuoden mukaan. Jo aiemmin esille tullut sukupuolten ikäjakaumaero jäsenistössä näkyy myös tutkinnon suorittamisvuosissa.

Työvoimaan kuuluvan jäsenistön jakautuminen pääaineryhmittäin näkyy **kuviosta 3**. Kolme yleisintä pääaineryhmää olivat osuudeltaan selvästi muita suurempia ja

Kuvio 2. Työvoima perustutkinnon suorittamisvuoden mukaan, %.

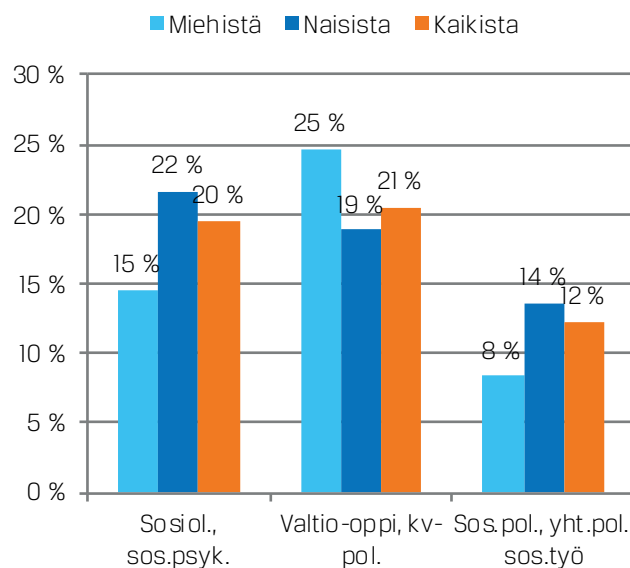
niiden yhteisosuus oli runsas 50 % vastaajien pääaineryhmittäin. Jakaumassa näkyy selviä eroja miesten ja naisten välillä. Hallintotieteellisissä pääaineissa vastaajien osuudet vaihtelivat viiden prosentin molemmin puolin. Suurin muutos edellisiin tutkimuksiin verrattuna on taloustieteiden osuuden lasku. Tarkemmat pääaineryhmittäiset jakaumat on esitetty **liitetaulukossa 1**.

1.4 Jäsenistön maantieteellinen jakautuminen

Maantieteellisesti työvoimaa tarkasteltaessa ilmenee työvoiman sijoittuminen etelään ja suurimpiin kaupunkeihin. Tilanne on pysynyt vuodesta toiseen lähes muuttumattomana.

Helsingin ja koko pääkaupunkiseudun merkitys työsäkäyntialueena on huomattava. Helsingissä sijaitsee lähes puolet jäsenistön työpaikoista. Osuus on pysynyt ennallaan vuoden takaisin tuloksiin verrattuna. Pääkaupunkiseudun metropolialueen työpaikkaosuus oli yhteensä 60 %. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella työpaikat löytyvät todennäköisimmin yliopistopaikkakunnilta ja alueellisilta keskuspaikkakunnilta.

Kotiosoitteena Helsinki oli 40 prosentilla vastaajista, eli Helsingissä käydään töissä edelleen myös muualta

Kuvio 3. Kolme yleisintä pääaineryhmää, %.

käsin. Edelliseen tutkimukseen verrattuna Helsingissä asuvien osuus nousi kaksi prosenttiyksikköä.

2 SIJOITTUMINEN TYÖMARKKINOILLE

2.1 Toimiasemaluokittelu

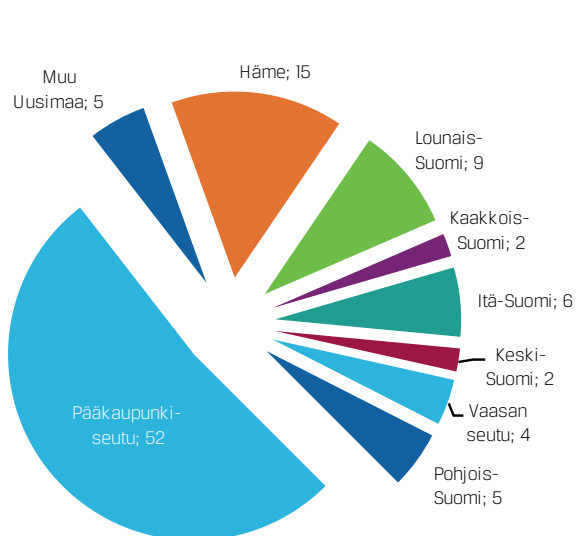
Tutkimuksessa tiedusteltiin vastaajien toimiasemaa, johon he katsoivat sijoittuvansa. Johtotehtäviin kuuluvat ylin johto, ylempi keskijohto, keskijohto ja alempi keskijohto – siis kaikki johto- ja esimiestehtävissä toimivat. Asiantuntijoiksi luokitellaan erilaisissa suunnittelu-, tutkimus- ja kehitystehtävissä toimivat sekä koulutuksellista asiantuntijuutta tehtävissään tarvitsevat. Opetustehtäviin on sisällytetty opettajat sekä yliopistojen, korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstö. Muihin tehtäviin kuuluvat yrittäjät, toimihenkilöt sekä täysin koulutusta vastaamatonta suorittavaa työtä tekevät.

Kokopäivätyössä olevista enemmistö, 71 %, toimi erilaisissa asiantuntijatehtävissä. Toiseksi suurimman ryhmän muodostivat erilaisissa johtotehtävissä työskentelevät 24 % osuudella. Opetustehtävissä toimivien osuus oli 1 % ja kategoriaan muut kuului 4 % vastanneista. Edelliseen tutkimukseen verrattuna asiantun-

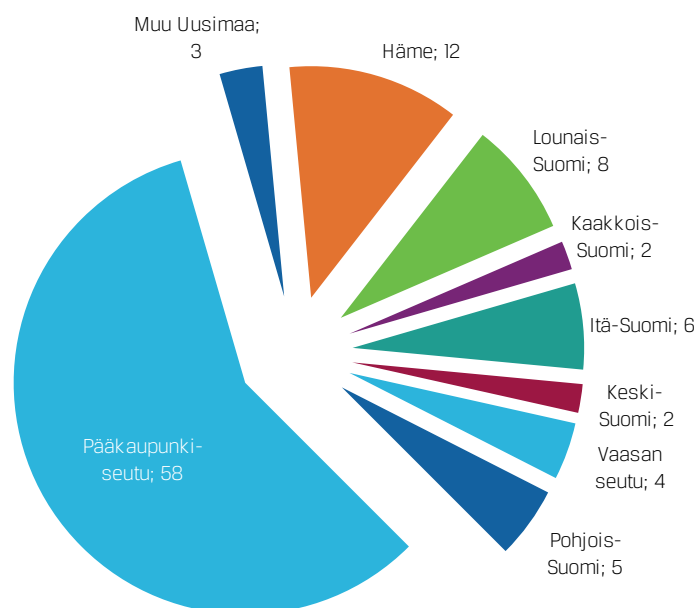
tijatehtävissä toimivien osuus kyselyyn vastanneista nousi kolme prosenttiyksikköä kun taas johtotehtävissä ja muissa tehtävissä toimivien osuus laski prosenttiyksikön kummassakin ryhmässä. Asiantuntijuistuminen on ollut vuosien saatossa liiton jäsenkunnan keskeisiä kehityspiirteitä. Tarkempi toimiasemakohtainen jakauma on esitetty liitetaulukossa 2.

Ikäryhmittäiset erot osoittavat luonnollisen urakehityksen olemassaolon. Työura alkaa useimmiten perusasiantuntijatehtävissä ja ajan kuluessa on mahdollista siirtyä esimies- ja johtotehtäviin, kuten kuviosta 6 näkyy. Urakehitys on nähtävissä myös vertailtaessa alle 30-vuotiaiden ja 30–39-vuotiaiden ryhmien Muu tehtävät -ryhmien osuutta ikäluokissaan. Siirtymä 14 % osuudesta 5 % osuuteen kertoo osaltaan siitä, että työmarkkinoilta löytyy koulutustasoa vastaavaa työtä.

Toimiasemien nelijaon kautta voidaan havaita jälleen pieniä sukupuolten välisiä eroja. Asiantuntijatehtävissä toimivien naisten osuus on miesten osuutta suurempi, johtotehtävissä tilanne on puolestaan päinvastainen ja muissa tehtävissä toimivien osuus on taas naisilla puolestaan miehiä suurempi.

Kuvio 4. Työvoimaan kuuluvan jäsenistön asuinpaikkakunta, %.

Kuvio 5. Työvoimaan kuuluvan jäsenistön työssäkäyntipaikkakunta, %.

2.2 Sijoittuminen työnantajasektoreittain

Työntantajasektoreittain jaoteltuna kokopäivätyössä olevista vastaajista 32 % sijoittui valtion palvelukseen, 20 % kuntiin, 20 % yritysten palvelukseen, 16 % järjestöihin ja säätiöihin sekä 10 % yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen palvelukseen. Edellisvuoteen verrattuna voidaan havaita pari prosenttiyksikön muutos siirtymä yksityiseltä sektorilta julkiselle sektorille. Kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä ei tästä kannata tehdä. Edellisvuonna siirtymä, joskin hieman suurempi, oli päinvas- taiseen suuntaan.

Tarkasteltaessa eri työnantajasektoreille sijoittumista sukupuolittain ja ikäryhmittäin (kuvio 7) huomio kiinnit- tyä valtiosektorin rooliin työnantajana. Valitusta muut- tujasta riippumatta valtiosektorin osuus työnantajana vaihtelee prosenttiosuuksien 30–36 välillä.

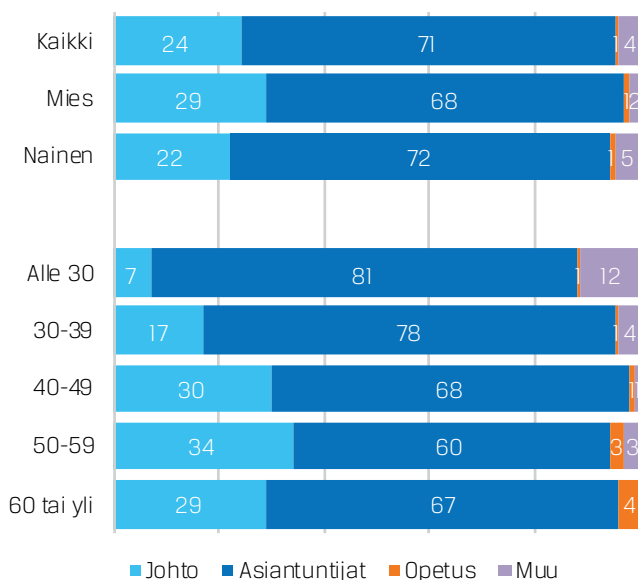
Ikäryhmittäisessä tarkastelussa voidaan havaita kun- tasektorin merkityksen muutos työllistäjänä. Nuorim- massa ikäryhmässä sen osuus työllistäjänä jää noin 10 prosenttiin kun puolestaan vanhimmassa ikäluokassa 35 % työskentelee kuntasektorilla. Vastaava ero, joskin käänteisesti, on havaittavissa näiden ikäluokkien välillä jos tarkastelun kohteeksi otetaan yrityssektorille sijoit- tuvat. Alle 30-vuotiasta yritysten palveluksessa on reilu

neljännes (26 %) ja yli 60-vuotiaiden ryhmästä harvem- pi kuin joka kymmenes (9 %). Samanlainen asetelma on nähtävissä tarkasteltaessa järjestösektoria. Tarkemmat sektorikohtaiset jakaumat löytyvät liitetaulukosta 3.

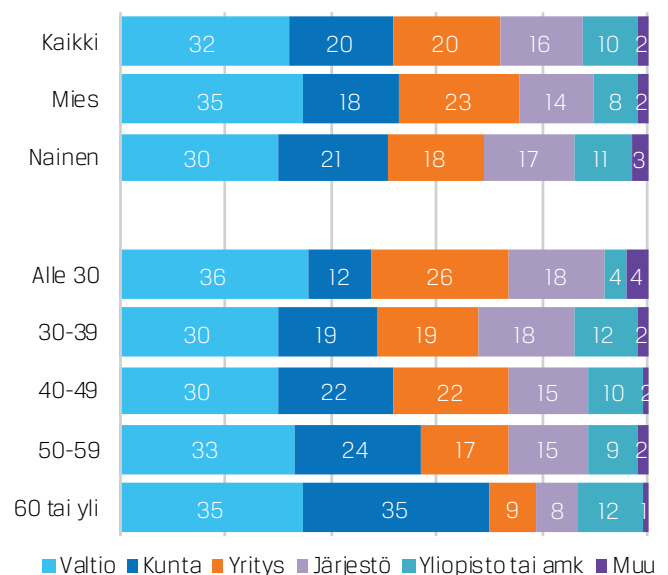
2.3 Ensimmäinen työpaikka

Kaikista työmarkkinatutkimukseen vastanneista 58 prosentilla oli ollut pysyvä tai määräaikainen koulutusta vastaava työpaikka jo valmistumishetkellä. Edelliseen vuoteen verrattuna tämän ryhmän osuus laski aavis- tuksen. Valmistumisen jälkeen työpaikkaa hakeneiden työnetsintä oli tyypillisimmin kestänyt kolme kuukaut- ta ja puolella työtä hakeneista haku oli kestänyt neljä kuukautta tai vähemmän. Työhaun keston keskiarvo oli puolestaan seitsemän kuukautta. Näiden tunnuslu- kujen valossa työn saaminen ei ole helpottunut, muttei myöskään vaikeutunut edellisvuoteen verrattuna.

Valmistuneiden työllistymisajoissa on kuitenkin edel- leen suurta eroavaisuutta, sillä vastaajien joukosta löy- tyi yksittäistapauksia, joissa työnhaku oli kestänyt jopa viisi vuotta tai enemmän. Toisaalta alle 30-vuotiaiden ryhmässä – jonka voi ajatella parhaiten kuvaavan nyky- tilannetta – 60 prosentilla oli ollut työtä jo valmistumis- hetkellä. Vuoden kuluttua valmistumisesta enää kolme prosenttia koko tästä ikäryhmästä oli vailla työtä. Val-

Kuvio 6. Toimiasemajakauma sukupuolen ja iän mukaan, kokopäivätyössä olevat, %.

Kuvio 7. Työnantajasektori iän ja sukupuolen mukaan, kokopäivätyössä olevat, %.

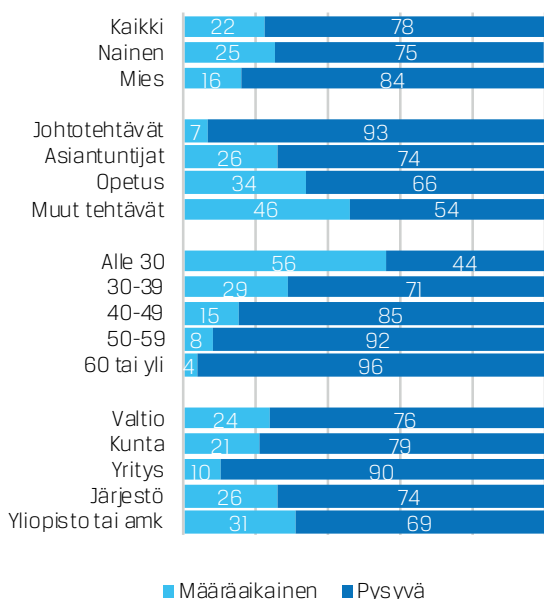
mistumishetkellä työtä saaneiden tai jo sitä ennen työllistyneiden osuus pysyi ennallaan vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Lukujen valossa positiivista tilannetta selittää osaltaan varmasti myös valmistumisen ajoittaminen työllistymisen yhteyteen. **Liitetaulukosta 4** löytyvät tarkemmat ikäryhmittäiset jakaumat valmistumisen jälkeisen työhaun kestosta.

3 MÄÄRÄAIKAISUUS

3.1 Ikäryhmittäin ja sukupuolittain

Vastaajajoukosta 22% työskenteli kyselyhetkellä määräaikaisessa palvelussuhteessa. Määräaikaisten osuus pieneni prosenttiyksikön edellisen kyselyn tuloksiin verrattuna.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna voidaan selkeästi havaita, että mitä vanhempiin ikäryhmiin mennään, sitä harvinaisempaa määräaikaisuus on (**kuvio 8**). Alle kolmekymppisistä yli 50 % työskenteli määräaikaisena ja yli kuusikymppisistä vain 4 %. Erityisesti alle 30-vuotiaidenkin ikäryhmän määräaikaisuus ilmentää työmarkkinoiden suhdannevaihteluja.

Kuvio 8. Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus sukupuolen, työnantajasektorin, toimiaseman ja ikäryhmän mukaan, %.

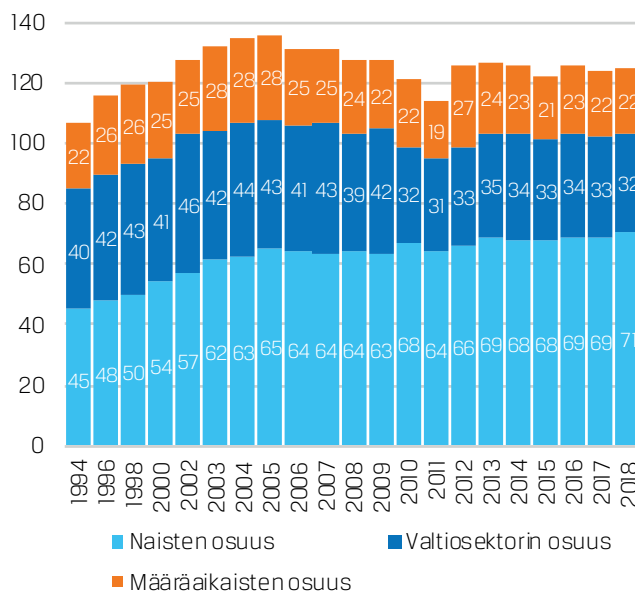
Vanhimman ikäluokan määräaikaisten osuus nousi prosenttiyksikön. Edellisen tutkimuksen yhteydessä osuus pieneni aavistuksen, joten kasvussa näyttää olevan pikemmin kyse otokseen liittyvästä ilmiöstä kuin työuran loppupäähän liittyvästä trendistä.

Miesten ja naisten välillä on havaittavissa selvä ja selittämätön ero palvelussuhteen luonteessa. Nykyinen palvelussuhde oli määräaikainen vain 16 %:lla miehistä kun naisista puolestaan 25 % työskenteli määräaikaisena. Aiempiin kyselyihin verrattuna tässä asetelmassa ei tapahtunut muutosta.

3.2 Toimiaseman ja työnantajasektorin mukaan

Myös toimiasemien välillä on eroa määräaikaisuuksien yleisyyden suhteen. Johtotehtävissä työskentelevistä harvempi kuin joka kymmenes (7 %) oli määräaikainen, kun puolestaan asiantuntijatehtävissä noin joka neljäs (26 %) ja opetustehtävissä noin joka kolmas (34 %) oli määräaikainen. Toimiasemakategoriassa muut tehtävät määräaikaisia oli lähes puolet (46 %) palvelussuhteista.

Suhteessa eniten määräaikaisia palvelussuhteita oli yliopistosektorilla, jossa useampi kuin joka kolmas (31 %) oli määräaikainen. Määräaikaisten osuus laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Järjestöjen ja valtion palve-

Kuvio 9. Naisjäsenten, valtiosektorin, ja määräaikaisuuksien osuuden kehitys jäsenistössä 1994–2018, %.

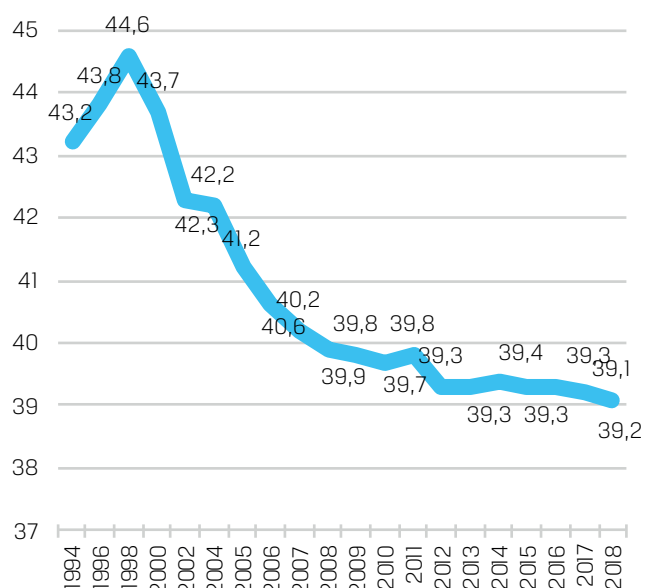
luksessa työskentelevistä noin joka neljäs (26 % ja 24 %) oli määräaikainen. Kuntasektorilla noin viidennes (21 %), palvelussuhteista oli määräaikaisia. Yritysten palveluksessa olevien jäsenten työsuhteista joka kymmenes (10 %) oli määräaikainen. Tyypillisin määräaikainen liiton jäsen on edelleenkin – hieman yleistäen profiloituna – valtiosektorilla asiantuntijatehtävissä työskentelevä nuorehko nainen.

4 TYÖAIKA

4.1 Viikkotyöaika asetunut alle 40 tuntiin

Kokopäivätyötä tekevien keskimääräinen viikkotuntimäärä oli kyselyn tekohetkellä 39,1 tuntia. Työaika pyysi käytännössä ennallaan vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna. Liiton jäsenistön työtuntien määrä on ollut laskussa sitten vuodesta 1998, joka oli viikkotuntimäärällä mitattuna rankin vuosi. Huomionarvoista on, että 85 prosentilla vastaajista työ sopimuksessa sovittu tai muuten määrätty viikkotyöaika on 37,5 tuntia tai vähemmän ja yleisin sovittu työaika oli juuri tuo.

Miesten ja naisten välinen ero keskimääräisissä todellisissa viikkotyöajoissa oli noin varttitunti. Miesten keskimääräinen toteutunut työaika oli 39,4 tuntia viikossa

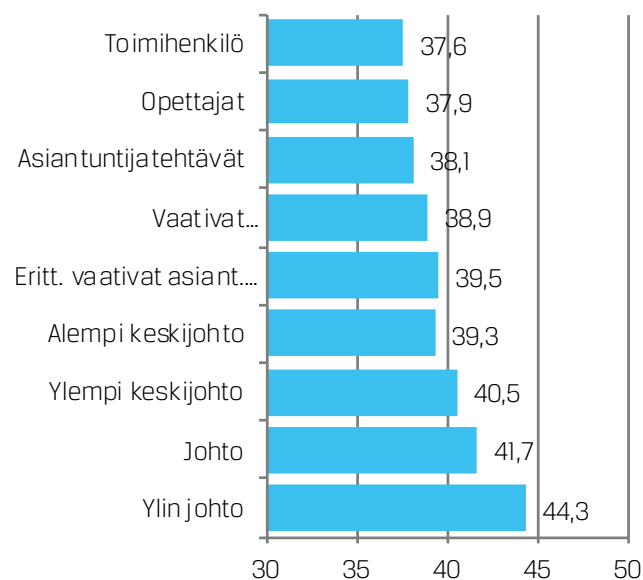
Kuvio 10. Työmarkkinatutkimuksissa (1994–2018) ilmoitettujen viikkotuntimäärien keskiarvot.

ja naisilla 39,1 tuntia. Mediaaneilla mitattuna työaika oli molemmilla sama 38 tuntia. Sovittu säännöllinen työaika oli sekä mediaaneilla mitaten miehillä ja naisilla molemmilla 37,5 tuntia, keskiarvossa molemmilla hieman pienempi 37,3 tuntia.

Mitä korkeammassa toimiasemassa henkilö työskentelee sitä pidempi työviikko on. Ylin johto teki keskimäärin noin 44 tuntia viikossa, noin viisi tuntia pidempää työviikkoa kuin alempi keskijohto. Eri asiantuntijaryhmien väliset erot työviikon pituudessa asettuivat noin puoleltoista tunnin vaihteluvälille (38,1–39,5 tuntia).

4.2 Työmäärän kokeminen

Kaikista vastaajista noin joka kuudes (16 %) koki työmääränsä jatkuvasti liian suureksi, kuten **kuvioista 12**. Ilmenee. Näin vastanneiden osuus nousi kaksi prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna. Vastaajista 48 % koki työmäärän ajoittain liian suureksi ja 33 % vastaajista oli puolestaan sitä mieltä, että työmäärä on sopiva. Muutokset työmääräkokemusten osuuksissa ovat kategorisesti sen suuntaisia, että työtaakkaa on syytä seurata. Pahimmillaan jatkuva aliresursointi johtaa työssä jaksamisen ongelmiin ja tuottavuuden laskuun. Kolme prosenttia kaikista töitä tehneistä vastaajista olisi ha-

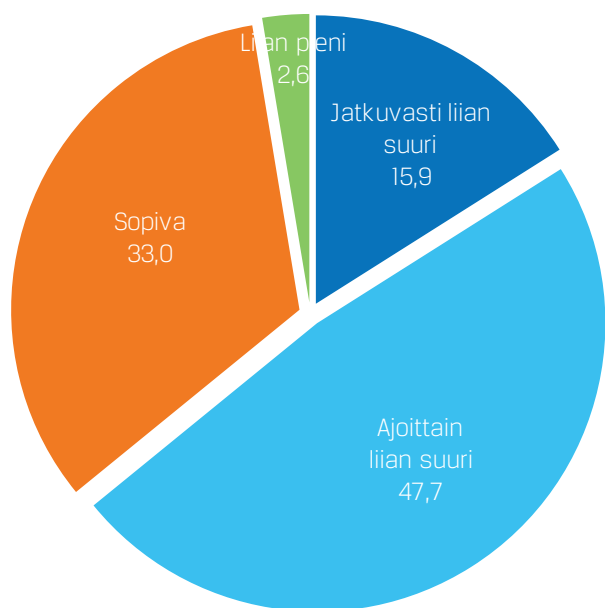

Kuvio 11. Ilmoitettujen viikkotuntimäärien keskiarvot toimiasemittain (kokopäivätyötä tekevät).

lunnut tehdä enemmänkin töitä. Tämän ryhmän osuus pysyi ennallaan.

Kuviosta 13 voidaan havaita eri ikäryhmien väliset erot työmäärän kokemisessa: Alle 30-vuotiaat, vasta työelämään tulleet, ovat kokeneet työmäärän siedettävämmäksi kuin pidempään työelämässä olleet ikäryhmät. Ikäryhmästä lähes puolet piti työmääränsä sopivana tai liian pienenä. Selittäviä tekijöitä – kuten vanhempien ikäryhmien vaativammat tehtävänkuvat, esihenkilötyön vastuut jne. – on varmasti löydettävissä useita. Näin on siis edelleenkin, mutta huomionarvoista on, että nyt työmääränsä jatkuvasti liian suureksi kokevien alle 30-vuotiaiden osuus edelleen nousi. Yli 40–49 ja 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä noin kaksi kolmesta vastaajasta koki työmäärän joko jatkuvasti tai ajoittain liian suureksi. 60-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä työmäärän tuoma rasitus koettiin taas puolestaan huomattavasti kohtuullisemmaksi.

Työnantajasektoreittain asiaa tarkasteltaessa jatkuvasti liian suureksi työmääränsä kokevien osuus vaihtelee työnantajittain välillä 13–18 %. Huomionarvoisin muutos on se, että kaikilla työnantajasektoreilla työmäärän sopivaksi kokevien osuus on pienentynyt ja ajoittain tai jopa jatkuvasti liian suureksi kokevien osuus kasvanut.

Kuvio 12. Työmäärän kokeminen, %.

Erot työnantajasektoreiden välillä ovat kaiken kaikkiaan tasoituneet.

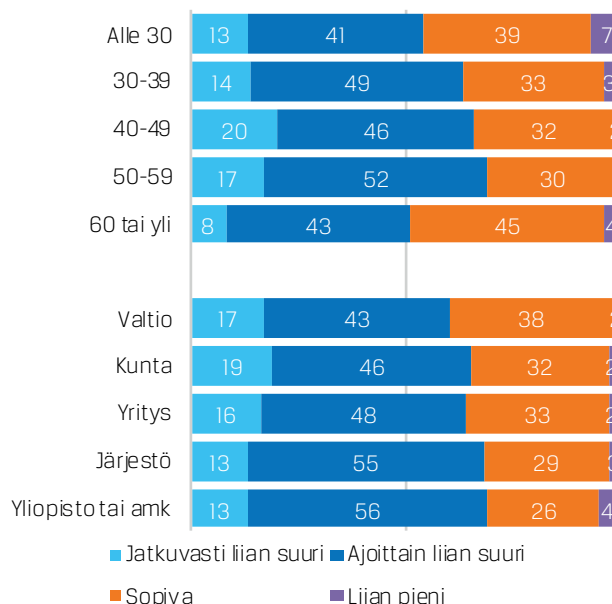
4.3 Ylitöiden korvaaminen

Vastaajista kaksi kolmasosaa (66 %) oli tehnyt ylitöitä. Korvaustavoista yleisin oli edelleen ylitöiden korvaaminen vapaa-aikana ilman korotuksia (ns. 1:1), kuten **kuviosta 14** näkyy. Tällaisen korvauksen sai 45 % ylitöitä tehneistä. Hieman alle kolmasosa ylitöitä tehneistä sai työaikakorvauksia työaikalakien, virka- tai työehtosopimusten mukaisesti joko korotettuna rahana (16 %) tai korotettuna vapaa-aikana (13 %). Tässä on tapahtunut merkityksellinen lähes kymmenen prosenttiyksikön muutos huonompaan suuntaan edellisvuoteen verrattuna. Lähes joka neljäs (23 %) ylitöitä tehnyt ei puolestaan saanut ylitöistään mitään korvausta tai niiden katsottiin kuuluvan peruspalkkaan.

5 PALKKAUS

5.1 Taustatiedot

Palkkatiedot on laskettu lokakuussa 2018 kokopäivätyötä tehneiden vastaajien palkoista. Heistä kaikkiaan 1 848 henkilöä antoi palkkalukuihin riittävät tiedot. Ky-

Kuvio 13. Työmäärän kokeminen, ikäryhmittäin ja työnantajasektoreittain, %

seinen joukko vastaa profiililtaan jäsenrekisteristä poimittua jäsenkunnan profiilia ja on näin vertailukelpoinen edellisvuoden palkkatunnuslukuihin.

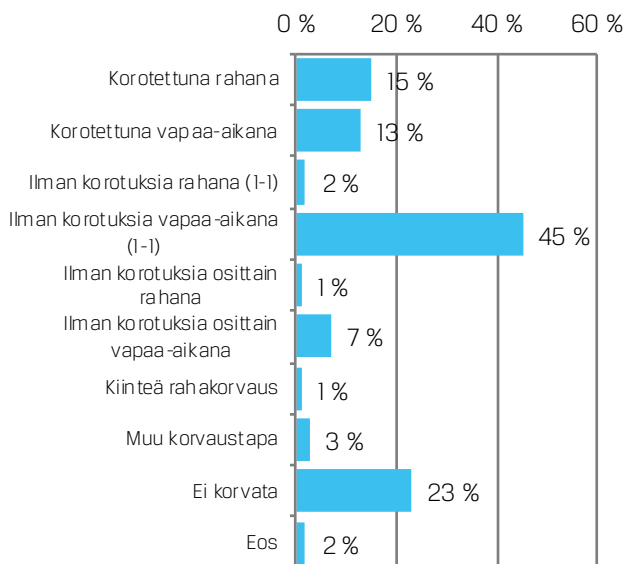
Kokonaiskuukausiansio koostuu lokakuussa 2018 maksetusta bruttomääräisestä rahapalkasta sekä mahdollisista bonuksista ja muista palkkioista kuukausikohtaisesti jaettuna, rahana maksetuista ylityökorvauksista ja luontoisetujen verotusarvosta.

Säännöllisen työajan ansiot muodostivat jäsenistön keskimääräisestä kokonaisbruttopalkasta 97 %. Peruspalkan merkitys palkanmuodostuksessa nousi prosenttiyksikön edellisvuoteen verrattuna. Luontoisetujen verotusarvo, liikkuvat palkanerät ja ylityökorvaukset muodostivat jäljelle jäävän kolmen prosentin osan.

Palkkakysymyksiin riittävin tiedoin vastanneiden työntajasektorijakauma – valtio 32 %, kunnat 20 %, yliopistot ja ammattikorkeakoulut 10 %, yritykset 20 %, järjestöt 16 % – vastaa jäsenistön jakautumista työmarkkinoille.

5.2 Luontoisedut, ylityöt ja tulospalkkiot

Palkkatietonsa ilmoittaneista 37 % sai luontoisetuja ja niiden arvo oli keskimäärin 124 euroa. Luontoisetuja saaneiden osuus pieneni kolme prosenttiyksikköä

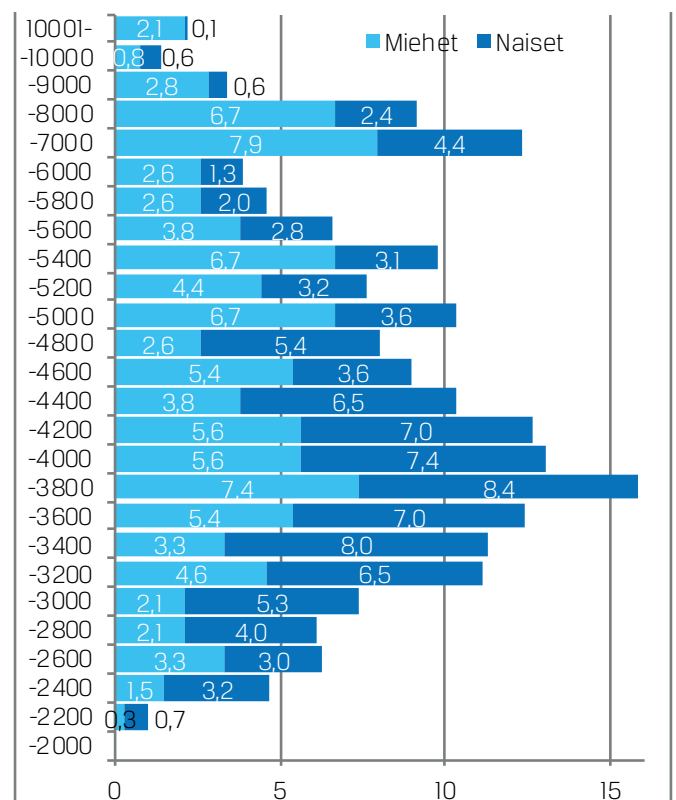

Kuvio 14. Ylitöiden korvaaminen, kokopäivätyötä tekevät, ylitöitä tehneet %.

edellisvuoteen verrattuna. Ylityökorvauksia kysyttynä ajanjaksona ilmoitti saaneensa 7 % vastanneista, keskimäärin 2246 euroa.

Edellisen vuoden (1.11.2017 – 31.10.2018) aikana säännöllisen kuukausiansion lisäksi päätoimesta oli saanut tulospalkkioita, bonuksia, voitonjakoja tms. liikkuvia palkaneräitä 17 % tarkasteltavasta ryhmästä. Tämän ryhmän osuus pysyi lähes ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Keskimääräinen liikkuvien palkanerien summa oli 3 360 euroa vuodessa, kun vuonna 2017 vastaava summa oli 4 650 euroa ja vuonna 2016 puolestaan 5 160 euroa. Puolella liikkuvia palkaneräitä saaneista summa oli välillä 1000–4000 euroa (F25–F75 -tunnusluvut).

Erot sukupuolten välillä liikkuvia palkaneräitä saaneiden osuuksissa lähes katosivat, ja erot niiden suuruuksisakin pienenivät edelleen. Miehistä 27 % ja naisista 25 % oli saanut näitä eriä. Miehillä summa oli keskimäärin 4 420 euroa ja naisilla puolestaan 2 780 euroa. Edellisessä tutkimuksessaakin sukupuolten välinen ero keski-

Kuvio 15. Bruttopalkkojen (ml. bonukset) jakautuminen sukupuolen mukaan, %.

arvosummissa oli yli 3 300 euroa (miehet 6 710 euroa ja naiset 3 410 euroa). Mediaanisummissa ero oli selvästi kapeampi, vain noin 300 euroa (miehet 2 000 euroa ja naiset 1 720 euroa).

Yritysten palveluksessa liikkuvia palkaneriä oli vuoden aikana saanut 53 %, kunnissa 27 %, järjestösektorilla 14 % sekä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen puolella ja valtiosektorilla 13 % tarkasteltavasta ryhmästä. Yrityspuolella näiden erien suuruus oli keskimäärin 4 540 euroa vuodessa, järjestöissä 3 740 euroa, yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 3 340 euroa, valtiolla 2 020 euroa ja kunnissa 1 510 euroa.

Taulukossa 3 on eritelty liikkuvat palkanerät ikäryhmittäin. Niitä saaneita oli kaikissa ikäryhmissä.

5.3 Palkkatunnusluvuissa laskua

Kokopäivätyössä olevan tarkasteluryhmän kokonaispalkan keskiarvo laski vuoden 2017 työmarkkinatutkimukseen verrattuna 0,8 %, 4 307 eurosta 4 271 euroon. Keskiarvopalkan ja mediaanipalkan erotus oli 271 euroa. Mediaanipalkka nousi 1,4 % 3 946 eurosta 4 000 euroon. Säännöllisen työajan ansion keskiarvo oli 4 180 euroa ja mediaani 3 880 euroa. Säännöllisen työajan keskiarvopalkka laski 0,6 % ja mediaanipalkka nousi 0,5 %. Net-

Ikäryhmä	Tulospalkkiot yms. palkanlisät edellisen vuoden aikana keskimäärin, € (TMT 2016)	Tulospalkkioita saaneita ikäryhmästä, % (TMT 2016)
Alle 30	2250 (1060)	15 (18)
30–39	2260 (3780)	19 (19)
40–49	3410 (5700)	17 (17)
50–59	4640 (6820)	17 (17)
60 ja yli	4480 (2480)	16 (15)
Kaikki	3360 (4650)	17 (18)

Taulukko 3. Tulospalkkiot edellisen vuoden aikana ikäryhmittäin (suluissa vuoden 2017 tiedot)

topalkalla mitattuna ansiotaso laski keskiarvopalkassa 0,4 % (nyt 2 783 euroa) ja mediaanipalkassa se nousi 1,3 % (nyt 2 684 euroa).

Taulukosta 4 ilmenevät keskiarvopalkat työmarkkinatutkimusvuosilta 1994–2018 sekä muutosten suuruusluokka. Vuosien 1998 ja 2002 suurehkoa prosentuaalista palkkatason nousua selittää luonnollisesti osaltaan kahden vuoden tutkimusväli.

Vastaajista 10 % ansaitsi vähemmän kuin 2 780 €/kk ja 10 % puolestaan enemmän kuin 6 000 €/kk. Vuonna 2017 vastaavat summat olivat 2 700 €/kk ja 6 120 €/kk ja vuonna 2016 puolestaan 2 800 €/kk ja 6 240 €/kk. Alakvartiilin (F25) ja yläkvartiilin (F75) väliin jää 50 % tarkasteluryhmän palkoista ja vaihteluväliksi muotoutui 3 300 – 4 950 euroa/kk. Näiden fraktiilien välinen ero pieneni edellisvuodesta 110 eurolla 1 650 euroon. **Taulukossa 5** on eritelty lisää palkkatunnuslukuja.

Vuosi	Keskipalkka €/kk	Muutos edelliseen, %	% v. 2018 keskipalkasta
2018	4 271	-0,8	100
2017	4 307	-1,1	100,8
2016	4 353	1,9	101,9
2015	4 272	2,4	100
2014	4 171	-0,1	97,7
2013	4 176	3,1	97,8
2012*	4 049	-2,6	94,8
2011*	4 159	-	97,4
2011	4 356	7,0	102,0
2010	4 072	3,9	95,0
2009	3 920	2,3	91,8
2008	3 832	8,5	89,7
2007	3 532	1,8	82,7
2006	3 470	3,9	81,2
2005	3 340	3,7	78,2
2004	3 220	4,4	75,4
2003	3 090	1,1	72,3
2002	3 050	6,5	71,4
2000	2 870	3,5	67,2
1998	2 770	7,4	64,9
1996	2 580	0,8	60,4
1994	2 560	-	59,9

Taulukko 4. Bruttopalkan (ml. bonukset) keskiarvo ja muutos vuosina 1994–2011 ja painokertoimin* 2011–12. Vuosien 2013–17 osalta on tarkastettu vastaajajoukon edustavuus.

5.4 Sukupuoli

Kokopäivätyössä olevat naiset ansaitsivat lokakuussa 2018 keskimäärin 85% kokopäivätyötä tekevien miesten palkoista. Tämä ero on pysynyt edellisvuoteen verrattuna ennallaan. Miehillä keskikuukausipalkka oli 4 762 euroa ja naisilla 4 058 euroa.

Miehet ansaitsivat pysyvässä kokopäiväisessä palvelussuhteessa keskimäärin 4 985 euroa, kun naisilla tulot jäivät 4 299 euroon. Ero on selvästi pienempi (3 495 euroa / 3 354 euroa), jos tarkastellaan määräaikaista työsuhteita. **Kuviosta 15** näkyy, kuinka naisten bruttopalkat painottuvat edelleen palkkahaitarin keskivälin alapuolelle, kun taas miesten palkkojen hajonnassa painottuvat myös suuremmat palkat.

Sukupuolten välisiä eroja palkkauksessa on syytä tarkastella toimiasemittain. **Taulukosta 6** näkyvät käytännön palkkaerot toimiasemien sisällä.

Kaikki toimiasemat olivat naisvaltaisia. Ylimmän johdon osalta sukupuolten väliset palkkaerot ovat heilahdelleet

vuosittain, tällä kertaa ne kaventuivat. Johdossa erot puolestaan kasvoivat. Muissa toimiasemissa palkkaerot ovat asettuneet melko vakiintuneelle tasolle. Toimiasemittainen palkkaerojen tarkastelu auttaa osaltaan hahmottamaan selittäviä tekijöitä sukupuolten välisille palkkaeroille. Liiton palkkaneuvonnalla on osaltaan pyritty kaventamaan tätä eroa rohkaisemalla jäseniä hinnoittelemaan osaamisensa oikealle tasolle, sukupuolesta riippumatta.

5.5 Iän vaikutus palkkaan ja verotus

Kuviossa 16 näkyy palkkatunnuslukuja ikäryhmittäin. Naisten osuus nuorimmissa ikäryhmissä on miehiin verrattuna moninkertainen. Alle 30-vuotiaista yli 80 % on naisia. Vanhimmissa ikäryhmissä osuudet ovat aavistuksen tasaisempia, joskin naiset ovat niissäkin enemmistönä.

Tuloveroaste laskettiin palkoista, joissa ei ollut mukana liikkuvia palkaneriä. Vielä vuonna 2000 jäsenkunnan tuloveroaste oli 41,7 %. Siitä lähtien tämä tunnusluku on ollut laskusuunnassa, poikkeamana kausi 2013–2016.

	Säännöllisen työajan ansio	Luontoisetujen verotusarvo	Ylityö- yms. korvaukset	Päätoimen kuukausiansio	Nettopalkka	Liikkuvat palkanerät/kk	Kokonaiskuukausiansio
Keskiarvo	4 156	124	246	4 222	2 783	278	4 271
Mediaani	3 900	38	150	3 950	2 684	160	4 000
F10	2 734	20	50	2 766	2 000	39	2 780
F25	3 250	20	95	3 300	2 300	83	3 300
F75	4 828	150	300	4 900	3 100	333	4 950
F90	5 856	216	500	5 989	3 650	667	6 000

Taulukko 5. Ilmoitettujen palkkojen tunnusluvut, €/kk.

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Ylin johto	7149 (80)	7525 (75)	8014 (72)	7230 (80)	6564 (101)	6715 (86)	6503 (82)
Johto	7652 (74)	4326 (83)	7378 (73)	6858 (85)	6568 (91)	7745 (78)	5708 (103)
Ylempi keskijohto	5653 (89)	5746 (86)	5909 (85)	6009 (82)	5115 (96)	5306 (90)	5059 (93)
Alempi keskijohto	4578 (98)	4547 (101)	4280 (99)	4461 (95)	4525 (92)	4765 (87)	4411 (94)
Erittäin vaativat asiantuntijatehtävät	4927 (98)	5090 (96)	5155 (95)	5060 (94)	4973 (96)	5028 (92)	5098 (88)
Vaativat asiantuntijatehtävät	4424 (94)	4348 (95)	4396 (94)	4481 (91)	4388 (91)	4442 (94)	4239 (94)
Asiantuntijatehtävät	3580 (94)	3521 (93)	3489 (97)	3468 (95)	3288 (99)	3487 (94)	3384 (93)
Opetushenkilöstö	3876 (103)	4089 (98)	4271 (103)	4070 (96)	3498 (117)	3739 (96)	4023 (93)
Toimihenkilö	2572 (101)	2353 (114)	2562 (110)	2505 (105)	2758 (92)	2807 (90)	2407 (110)

Taulukko 6. Miesten keskiarvopalkat toimiasemittain, €/kk (naisten palkkojen osuus miesten palkoista toimiasemittain, %).

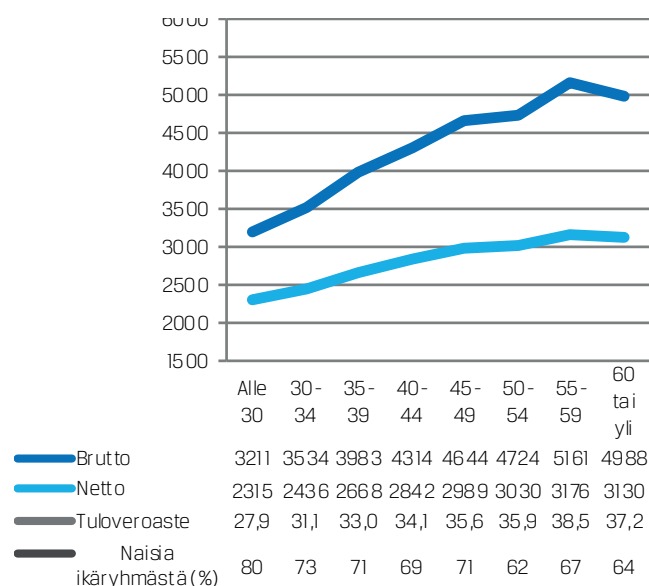
5.6 Toimiasema

Kokonaisansioiden keskiarvot nousivat ainoastaan perus- ja vaativissa asiantuntijatehtävissä. Muiden toimiasemien keskiarvopalkat laskivat. Ylimmän johdon ja johdon kokonaisansioiden muutosherkkyttä selittää osaltaan toimiaseman alttius liikkuvien palkanerien muutoksille.

Palkkojen hajonta on edelliseen tutkimukseen verrattuna pysynyt ennallaan ja useimmissa toimiasemissa 50 % palkoista asettuu alle 2000 euron vaihteluväliin (tunnuslukujen F75 ja F25 erotus). Selkeä hajonta ylimässä johdossa (minimi 2 500 € ja maksimi 32 000 €) on toisaalta hyvinkin luonnollista – mahtuuhan samaan kategoriaan ylintä johtoa yhtä lailla yritysmaailmasta, järjestöistä kuin julkiselta sektorilta.

5.7 Valtio

Valtiosektorilla keskiarvopalkka oli 4 274 €/kk, mikä on kutakuinkin sama kuin kaikkien vastanneiden keskiarvo 4 271 €/kk. Mediaanipalkka oli puolestaan 4 100 €/kk. Valtiosektorin F10-tunnuslukupalkka oli 2 784 €/kk ja F90-tunnuslukupalkka 5 885 €/kk. Puolella vastanneista palkka asettui vaihteluvälille 3 407–5 000 euroa/kk (F25–F75).

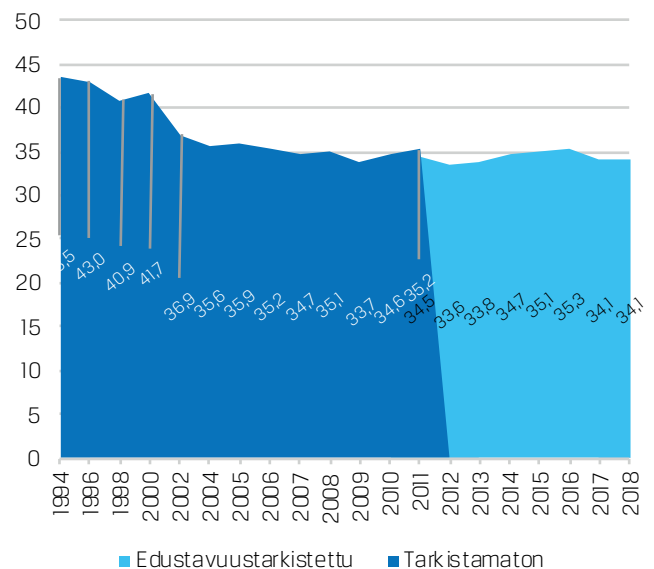
Kuvio 16. Brutto- ja nettopalkat ikäryhmittäin, €/kk.

Sukupuolittain tarkasteltuna miehillä keskipalkka oli 4 520 euroa/kk ja naisilla 4 155 euroa/kk. Vastaavat mediaanikuukausipalkat olivat 4 439 euroa ja 4 000 euroa.

Valtiolla noin 80 % vastaajista työskenteli jonkinlaisissa asiantuntijatehtävissä, joissa keskipalkaksi muodostui 4 091 euroa/kk. Valtiosektorin jäsenistöstä noin 20 % toimi johtotehtävissä, joiden keskipalkka oli 5 538 euroa/kk.

5.8 Yliopistot ja ammattikorkeakoulut

Sektorin keskiarvopalkka oli 3 820 €/kk, miehillä 3 740 €/kk ja naisilla 3 844 €/kk. Vastaava mediaanipalkka oli 3 700 €/kk, miehillä 3 550 €/kk ja naisilla 3 800 €/kk. Näiden tunnuslukujen valossa naisten palkat olivat siis miesten palkkoja paremmat. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa työskentelevistä jäsenistä runsaat 75 % toimi asiantuntijatehtävissä, noin 15 % johtotehtävissä ja viitisen prosenttia opetustehtävissä. Vastaavien toimiasemaryhmien keskiarvopalkkatunnusluvut olivat 3 648 €/kk, 5 010 €/kk ja 4 151/kk. Yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorilla F10-tunnuslukupalkka oli 2 500 €/kk ja F90-tunnuslukupalkka 5 200 €/kk. Palkoista 50 % asettui välille 3 100–4 300 euroa/kk.

Kuvio 17. Tuloveroaste 1994–2013 ja painokertoimin 2011–15.

5.9 Kunnat

Kuntasektorilla kokonaisansioiden keskiarvopalkka oli 4 048 euroa/kk. Mediaanipalkka oli puolestaan 3 752 euroa/kk. F10-palkka oli 2 800 euroa/kk ja F90-tunnuslukupalkka oli 5 620 euroa. Palkkahaarukka tunnuslukujen F25 ja F75 välillä oli 3 300–4 465 euroa/kk.

Miesten keskiarvokuukausipalkka kuntasektorilla oli 4 563 euroa ja naisten 3 850 euroa. Vastaavat mediaanipalkat olivat miehillä 4 114 euroa/kk ja naisilla 3 687 euroa/kk.

Kuntasektorilla vastaajista kolmasosa toimi johtotehtävissä. Heidän keskipalkkansa oli 5 099 euroa/kk. Asiantuntijatehtävissä toimivien osuus oli puolestaan lähes kaksi kolmasosaa kuntasektorin vastanneista ja keskipalkka 3 632 euroa/kk.

5.10 Yritykset

Yrityksien palveluksessa työskentelevän jäsenistön keskiarvopalkka oli 4 778 euroa ja mediaanipalkka 4 370 euroa kuukaudessa. Palkkatunnusluvusta F10 oli 2 900 euroa ja F90 puolestaan 7 221 euroa. Palkoista 50 % asettui välille 3 450–5 560 euroa/kk.

	Keskiarvo (muutos,%)	Mediaani (muutos,%)
Ylin johto (68)	6358 (-5)	5700 (-5)
Johto (106)	6418 (-2)	5908 (-3)
Ylempi keskijohto (156)	5222 (-1)	5000 (-3)
Alempi keskijohto (105)	4502 (-1)	4385 (+2)
Erittäin vaativat asiantuntijatehtävät (197)	4851 (-2)	4803 (0)
Vaativat asiantuntijatehtävät (432)	4246 (+1)	4100 (0)
Asiantuntijatehtävät (537)	3414 (+3)	3320 (+2)
Opettajat (26)	3952 (-2)	4000 (+2)
Toimihenkilö (77)	2586 (-2)	2540 (-3)

Taulukko 7. Bruttopalkka ml. bonukset toimiasemittain (vastaajien lkm), €/kk (%-muutos vuoteen 2017).

Miesten keskiarvopalkka oli yrityksissä 5 541 euroa/kk ja mediaanipalkka 5 383 euroa/kk. Naisilla keskiarvopalkka oli 4 368 euroa/kk ja mediaanipalkka 4 080 euroa/kk.

Yritysten palveluksessa työskentelevistä vastaajista kolmasosa toimi johtotehtävissä. Heidän keskiarvopalkkansa asettui nyt 5 982 euroon/kk. Asiantuntijatehtävissä työskenteli puolestaan runsas 60 % yrityssektorin jäsenistöstä ja tämän ryhmän keskiarvopalkka asettui 4 347 euroon/kk.

5.11 Järjestöt

Järjestöjen palveluksessa työskentelevien keskiarvopalkka oli 4 220 euroa/kk. Järjestösektorin mediaanipalkka oli puolestaan 3 744 euroa/kk. Palkkatunnusluku F10 oli 2 758 euroa ja tunnusluku F90 vastaavasti 6 120 euroa. Puolet palkoista oli välillä 3 140–4 900 euroa/kk.

Miehillä keskiarvopalkka oli 4 983 euroa/kk ja mediaanipalkka 4 845 euroa/kk. Järjestösektorin naisjäsenistön keskiarvopalkka oli puolestaan 3 974 euroa/kk ja mediaanipalkka 3 677 euroa/kk.

Järjestösektorin jäsenistä lähes joka kolmas työskenteli johtotehtävissä, joissa keskiarvopalkka oli 5 372 euroa/kk. Asiantuntijatehtävissä työskentelevien osuus oli noin 60 % ja tähän ryhmään kuuluvien keskiarvopalkka asettui 3 774 euroon/kk.

Liiteosion **Palkkataulukoissa 1–3** on esitetty palkkatunnusluvut tarkemmin työnantajasektoreittain ja sukupuolittain.

6 VASTAVALMISTUNEET

Vastavalmistuneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä joko kyselyn toteuttamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna – siis vuosina 2017-2018 – valmistuneita. Heidä oli 9,6 % koko vastaajajoukosta. Heidän osuutensa kaikista vastanneista kasvoi hieman edellisvuodesta. Vastavalmistuneiden ryhmässä useampi kuin kolme neljästä vastaajasta (77,3 %) oli naisia. Osuus on vaihdellut hieman eestaas vuosien mittaan, nousten nyt prosenttiyksikön. Alaa opiskelevien naisvaltaisuus näkyy suoraan myös vastavalmistuneiden jäsenten ryhmässä.

Vastavalmistuneiden ryhmän keski-ikä oli kyselyhetkellä 31 vuotta ja mediaani-ikä 29 vuotta. Molemmat tunnusluvut pysyivät ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Ryhmästä 45 % oli syntynyt 1990-luvulla ja 41 % 1980-luvulla. Ryhmästä 49 % kuului puolestaan johonkin viidestä suurimmasta ikäluokasta 1988–1992. Ryhmän keski-ikää vanhempien vastaajien ikäjakauma oli laavaa ylettyen aina vuoteen 1958.

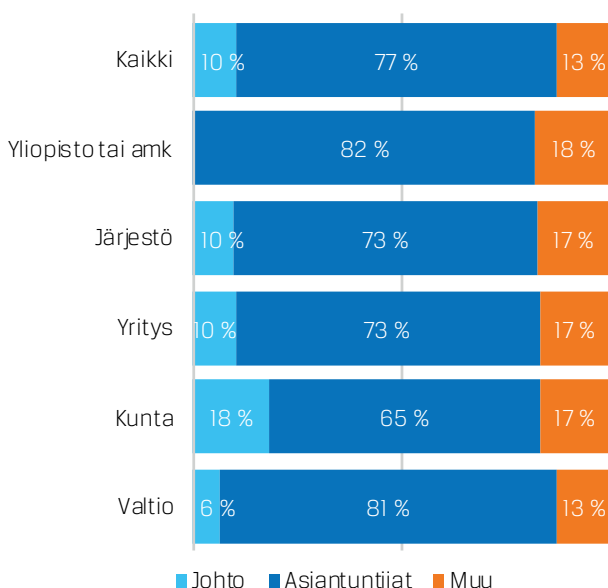
Vastavalmistuneiden tutkintojakaumassa VTM-tutkinnon suorittaneita oli 32,6 % (koko vastaajajoukko 37,2 %), YTM-tutkinnon suorittaneita 28,4 % (29,2 %) ja HTM-tutkinnon suorittaneita 13,0 % (13,1 %). Muun tutkinnon suorittaneita oli 7,0 % (9,7 %). Tässä ei ole huomioitu

kandidaatin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon suorittaneita. Selvin muutos edellisvuoteen verrattuna oli vastavalmistuneiden VTM-tutkinnon suorittaneiden osuuden lasku usealla prosenttiyksiköllä.

Vastavalmistuneiden työllisyystilanne muuttui edellisvuodesta siten, että kokoaikatyössä oli vastaushetkellä 76,4 % työvoimaan kuuluvista vastavalmistuneista, kun edellisvuonna vastaava osuus oli 84,1 %. Uusi ilmiö on osa-aikatyö, jota teki lähes 10 % vastavalmistuneista. Päätoimisena opiskelijana jatkoi lähes 9 prosenttia joukosta. Työttömänä oli vastaushetkellä 8,4 % työvoimaan kuuluvista vastavalmistuneista. Luku laski prosenttiyksikön vuodentakaisesta. Koko jäsenistön työttömyysaste samaan aikaan oli 4,2 %.

Kolmasosa ryhmän vastaajista (33 %) oli kokenut työttömyyden tai lomautuksen jossain vaiheessa valmistumisensa jälkeen. Tästä joukosta puolet oli ollut työttömänä vähemmän kuin 16 viikkoa. Tämä mediaanitunnusluku nousi neljällä viikolla vuoden takaiseen verrattuna. Keskiarvolla mitaten työnhaku kesti työttömäksi joutuneelta vastavalmistuneelta puolestaan 19 viikkoa ja tämä tunnusluku pieneni kahdella viikolla vuodentakaisiin tuloksiin verrattuna. Toisaalta tarkasteltaessa asiaa pidemmälle taaksepäin, vuonna 2011 vain noin neljäsosa (27 %) vastavalmistuneista oli kokenut työttömyysjakson jossain vaiheessa valmistumisensa jälkeen – mediaanityöttömyysjakso tällöin oli 14 viikkoa. Vastavalmistuneista useammalla kuin kahdella kolmesta (69 %) oli työpaikka valmistumishetkellä. Tämä osuus nousi vuoden takaiseen verrattuna kuusi prosenttiyksikköä.

Määräaikaisuus on perinteisesti ollut vastavalmistuneiden työsuhteille tunnusomainen piirre. Kokoaikatyötä tekevästä vastavalmistuneista määräaikaisissa palvelussuhteissa toimivien osuus oli nyt 50 % ja se laski

Kuvio 18. Vastavalmistuneiden toimiasemajakauma työnantajasektoreittain, %.

lähes kymmenen prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna.

Vastavalmistuneiden suurimpana työllistäjänä pysyi valtiosektori 31 % osuudella. Seuraavaksi suurin työllistäjä olivat yritykset 26 % osuudella. Kuntasektorin osuus tuplaantui 22 prosenttiin ja järjestösektorin osuus laski 14 prosenttiin. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osuus pysyi noin kymmenen prosentin tasolla. Vastavalmistuneiden ryhmän sijoittuminen ja asema työmarkkinoilla on monella tapaa mielenkiintoinen ja seuraamisen arvoinen asia myös liiton edunvalvonnan ja palveluiden kehittämisen näkökulmasta. Toisaalta tarkasteltavan ryhmän suhteellisen pienen koon takia vuosittaisista vaihteluista ei pidä mennä tekemään liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Toimiasemajakaumassa painottuivat asiantuntijatehtävät, joissa toimi lähes neljä viidestä (77 %) vastavalmistuneesta. Johtotehtäviin oli sijoittunut 10 % ja muihin tehtäviin 13 % ryhmästä. **Kuviossa 18** on eritelty toimiasemajakaumaa työnantajasektoreittain.

Vakaana tai melko vakaana oman työpaikkansa tulevaisuutta pitäneiden vastavalmistuneiden osuus kasvoi edellisestä vuodesta ollen nyt 77 % (2017: 71 %). Edellisvuosien tapaan tämä positiivisesti lähitulevaisuuteensa suhtautuvien osuus on vastavalmistuneiden joukossa pienempi kuin kaikkien kokopäivätyössä käyvien vastaajien, joka oli 79 % (2017: 80).

Lokakuussa 2018 vastavalmistuneiden keskipalkka oli 3 232 € / kk. Se on 311 euroa enemmän kuin edellisvuoden tutkimuksessa. Naisilla keskipalkka asettui 3 129 euroon (309 euroa enemmän kuin edellisvuonna) ja miehillä 3 561 euroon (345 euroa enemmän kuin edellisvuonna). Vastavalmistuneiden naisten keskimääräinen palkka on siis 432 euroa miesten palkkaa pienempi.

Liian pitkälle menevien johtopäätösten välttämiseksi todettakoon otoksen vaikuttavan tunnuslukuihin, ja että vuonna 2017 keskipalkkojen ero oli 396 euroa miesten hyväksi, vuonna 2016 naisten hyväksi 27 euroa, vuonna 2015 miesten hyväksi 301 euroa, vuonna 2014 taas naisten hyväksi 78 euroa ja vuonna 2013 miesten hyväksi 274 euroa.

LIITTEET

Liitetaulukot LIITETAULUKKO 1. Työvoima pääaineittain.

Pääaine	Miehet, %	Naiset, %	Kaikki, %	Lkm
Aluetiede, -suunnittelu	4,2	2,6	3,1	65
Filosofia	2,4	0,5	1,0	22
Julkishallinto, hallintotiede	7,0	5,0	5,6	118
Julkisoikeus, hallinto-oikeus	3,4	5,0	4,6	97
Kansantaloustiede, taloustieteet	11,2	2,9	5,3	112
Kehitysmaatutkimus		1,1	0,8	17
Kunnallispolitiikka, -tiede	2,1	0,3	0,8	18
Poliittinen, yhteiskunta-, talous- ja sosiaalihistoria	4,5	5,8	5,4	115
Sosiaali- ja kulttuuriantropologia		1,1	0,8	16
Sosiaalipolitiikka, yhteiskuntapolitiikka	8,4	13,6	12,1	415
Sosiaalityö	1,8	4,2	3,5	74
Sosiologia, sosiaalipsykologia	14,6	21,6	19,6	257
Tiedotusoppi, viestintä	1,3	3,0	2,5	53
Tilastotiede	4,2	1,3	2,2	46
Valtio-oppi, pol. tutkimus, kv-politiikka, kv-suhteet	24,7	18,9	20,5	436
Muu	10,1	12,1	11,3	261
Yhteensä	100	100	100	2122

LIITETAULUKKO 2. Kokopäivätyössä olevat toimiasemittain.

Toimiasema	Miehet, %	Naiset, %	Kaikki, %	Lkm
Ylin johto	5,4	3,0	3,7	70
Johto	7,0	4,6	5,3	100
Ylempi keskijohto	9,2	8,0	8,3	156
Alempi keskijohto	7,0	6,8	6,9	129
Erittäin vaativat asiantuntijatehtävät	13,7	11,0	11,8	221
Vaativat asiantuntijatehtävät	31,5	22,9	25,4	477
Asiantuntijatehtävät	22,7	38,0	33,4	627
Opetustehtävät	1,4	1,3	1,3	25
Toimihenkilö	2,0	4,5	3,7	70
Yrittäjä tai ammatinharjoittaja	0,2			1
Yhteensä	100	100	100	1876

LIITETAULUKKO 3. Kokopäivätyössä olevat ikäryhmittäin ja työnantajasektoreittain.

Ikä	Valtio, %	Kunta, %	Yritys, %	Järjestö, %	Yliopisto/amk, %	Muu, %	Lkm
Alle 30	35,5	11,5	26,2	18,0	4,4	4,4	183
30-39	30,0	18,5	19,3	18,2	11,7	2,4	633
40-49	30,4	20,7	21,2	15,1	10,4	2,1	575
50-59	33,4	23,9	16,9	14,8	9,1	1,9	419
60 tai yli	34,7	34,7	9,3	8,0	12,0	1,3	75
Kaikki	31,6	20,3	19,6	16,1	10,0	2,3	1885

LIITETAULUKKO 4. Työllistymisaika valmistumisen jälkeen ikäryhmittäin, %.

Ikä	0 kk	Enint. 1 kk	Enint. 3 kk	Enint. 6 kk	Enint. 12 kk	Yli vuosi	Lkm
Alle 30	64,5	6,0	13,1	12,0	3,8	0,5	183
30-39	55,5	7,1	15,1	11,6	6,3	4,4	631
40-49	56,7	8,3	13,7	12,4	6,0	2,8	564
50-59	63,5	7,7	11,1	6,7	6,5	4,6	416
60 tai yli	71,6	8,1	10,8	2,7	5,4	1,4	74
Kaikki	59,2	7,5	13,4	10,4	6,0	3,5	1868

Palkkataulukot

PALKKATAULUKKO 1. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) työnantajasektorin mukaan.

Työnantaja	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Valtio	4274	2784	3407	4100	5000	5885	584
Kunta	4048	2800	3300	3752	4465	5620	377
Yritys	4778	2900	3450	4370	5560	7221	363
Järjestö	4220	2758	3140	3744	4900	6120	301
Yliopisto tai amk	3820	2500	3100	3700	4300	5200	187
Muu	4154	2709	3200	3733	4740	6700	43
Yhteensä	4269	2781	3300	4000	4950	6000	1855

PALKKATAULUKKO 2. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) työnantajasektorin mukaan, miehet.

Työnantaja	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Valtio	4520	3160	3700	4439	5125	5900	192
Kunta	4563	3100	3500	4114	5105	6550	102
Yritys	5541	3177	4050	5383	6400	7903	123
Järjestö	4983	2900	3550	4845	6200	7590	75
Yliopisto tai amk	3740	2500	2915	3550	4300	5200	45
Muu	4808	3100	3350	4000	6700	7480	11
Yhteensä	4762	2920	3600	4490	5498	7000	548

PALKKATAULUKKO 3. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) työnantajasektorin mukaan, naiset.

Työnantaja	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Valtio	4155	2650	3275	4000	4900	5720	387
Kunta	3850	2779	3200	3687	4250	5000	271
Yritys	4368	2883	3328	4080	5060	6387	236
Järjestö	3974	2726	3100	3677	4652	5460	224
Yliopisto tai amk	3844	2500	3120	3800	4400	5200	141
Muu	3928	2572	3100	3660	4653	5370	32
Yhteensä	4059	2726	3200	3820	4700	5600	1291

PALKKATAULUKKO 4. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) sukupuolen mukaan.

Sukupuoli	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Miehet	4762	2920	3600	4490	5498	7000	548
Naiset	4058	2726	3200	3815	4700	5600	1292
Yhteensä	4268	2779	3300	4000	4950	6000	1840

PALKKATAULUKKO 5. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) toimiaseman mukaan, miehet.

Toimiasema	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Ylin johto	7149	4370	5430	7145	8410	10085	30
Johto	7652	5100	5720	7020	8458	11415	39
Ylempi keskijohto	5653	4200	4750	5500	6350	7628	50
Alempi keskijohto	4578	3300	3600	4600	5025	6020	38
Erittäin vaativat asiantuntijatehtävät	4927	3700	4115	5000	5492	6285	76
Vaativat asiantuntijatehtävät	4424	3370	3700	4270	5020	5850	173
Asiantuntijatehtävät	3580	2600	2958	3441	3925	4850	124
Opetustehtävät	3876	2000	3450	4210	4400	4885	8
Toimihenkilö	2572	2016	2210	2564	2717	3365	10
Yrittäjä tai ammatinharjoittaja							0
Yhteensä	4762	2920	3600	4490	5498	7000	548

PALKKATAULUKKO 6. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) toimiaseman mukaan, naiset.

Toimiasema	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Ylin johto	5690	3293	4250	5251	6750	7910	40
Johto	5651	3760	4450	5500	6879	7768	60
Ylempi keskijohto	5008	3535	4250	4839	5500	6500	101
Alempi keskijohto	4468	3200	3600	4190	5300	6436	86
Erittäin vaativat asiantuntijatehtävät	4817	3700	4100	4707	5370	6137	142
Vaativat asiantuntijatehtävät	4138	3200	3550	4000	4583	5300	297
Asiantuntijatehtävät	3368	2500	2900	3300	3770	4200	493
Opetustehtävät	4007	3100	3400	4000	4400	5048	17
Toimihenkilö	2589	2100	2285	2533	2900	3100	56
Yrittäjä tai ammatinharjoittaja							0
Yhteensä	4058	2726	3200	3815	4700	5600	1292

PALKKATAULUKKO 7. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) toimiaseman mukaan, yleisempi jaottelu.

Toimiasema	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Johto	5471	3450	4220	5037	6300	7770	446
Asiantuntijat	3953	2779	3210	3792	4500	5337	1317
Opetus	3952	3000	3400	4000	4400	4936	27
Muut	2586	2100	2270	2540	2900	3100	66
Yhteensä	4269	2781	3300	4000	4950	6000	1856

PALKKATAULUKKO 8. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) toimiaseman mukaan, yleisempi jaottelu, miehet.

Toimiasema	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Johto	6175	3886	4717	5700	7294	8700	157
Asiantuntijat	4246	2900	3490	4040	5000	5800	373
Opetus	3876	2000	3450	4210	4400	4885	8
Muut	2572	2016	2210	2564	2717	3365	10
Yhteensä	4762	2920	3600	4490	5498	7000	548

PALKKATAULUKKO 9. Kokonaispalkka €/kk (ml. tulospalkkiot) toimiaseman mukaan, yleisempi jaottelu, naiset.

Toimiasema	Keskiarvo	F10	F25	F50	F75	F90	Lkm
Johto	5076	3320	4020	4850	5700	7220	287
Asiantuntijat	3834	2733	3145	3700	4300	5120	932
Opetus	4007	3100	3400	4000	4400	5048	17
Muut	2589	2100	2285	2533	2900	3100	56
Yhteensä	4058	2726	3200	3815	4700	5600	1292

